

det under 7. August-Lovens Tegn og under hele det Kontrolsystem, som i Henhold til den var oprettet.

Det ærede Medlem Hr. Rode var igen inde paa det, som hyppigt er fremme, naar det ærede Medlem har Ordet her i Salen og taler om Erhvervsforhold, at Liberalismen — jeg gaar ud fra, at det er i den Form, hvori Venstre her i Landet repræsenterer den — har faaet hele denne sociale og politiske Læres Opfattelse af Erhvervslivet og Samfundslivet fuldstændig i den gale Hals, naar den modsætter sig Statens Adgang til Indgreb overfor Erhvervslivet i Almindelighed, og i denne Forbindelse udtalte det ærede Medlem sin store Forundring over, at danske Landbrugere, som slutter sig om Venstre, kan bekende sig til en saadan efter det ærede Medlem Hr. Rodes Mening falsk Lære. Forholdet er jo netop dette, siger det ærede Medlem, at disse unge Landbrugere sidder som frie Mænd paa deres Ejendomme som Konsekvens af den sociale Landbolovgivning, som er gennemført her i vort Samfund, thi denne sociale Landbolovgivning beskytter netop mod Koncentrationen af Jordbesiddelse, som Liberalismen uden denne sociale Lovgivning nødvendigvis maatte føre til — jeg antager, at det er en loyal Fremstilling af den Opfattelse, som det ærede Medlem Hr. Rode her gav Udtryk.

Men det ærede Medlem Hr. Rode bør erindre, at laissez faire-Dagene hører længst Historien til, og ingen Liberal mener i vore Dage, at der skal være Plads for Kræfternes frie Spil paa den Maade, at Kraftcentraler kan etablere sig og udnytte Muligheder ganske uden Hensyn til, om man derigennem griber hemmende ind i andres Frihed til at udvikle sig, til at udnytte deres Evner og Kræfter. Specielt paa det Omraade, som det ærede Medlem Hr. Rode her var inde paa, vil det ærede Medlem dog formentlig erkende, at Liberalismen har aldrig givet fri Adgang for overmægtige Kræfter indenfor Jordbesiddelsesomraadet til at etablere sig i det Omfang, som de maatte have Kræfter til, naar de derigennem greb hemmende og hindrende ind overfor andre i Henseende til deres rimelige Krav paa at faa Plads paa Jorden og være i Stand til at dyrke den. Den har aldrig gaaet ind for, at man skulde have Adgang til at nedlægge bestaaende Brug, tværtimod, Tanken derom har man altid fra liberal Side staaet imod. Den har medvirket ad de Veje, som overhovedet stod aabne dertil, til Fremme af Oprettelse af selvstændige Brug, og den har efter min Opfattelse i sin Holdning overfor Fæstevæsenet ganske tydeligt givet til Kende, ad

hvilke Veje den mener det muligt at imødegaa Koncentrationsbestræbelser paa dette Omraade.

Det hænger ganske naturligt sammen med, at en Liberalisme, som overhovedet vil tage Tidens Problemer op, saaledes som de nu ligger, vel kan kræve Frihed for den enkelte, men ikke anden eller større Frihed end den, der ogsaa giver Plads for andre til frit at udvikle sig, frit at bevæge sig, frit at udnytte deres Muligheder, altsaa paa Jordbesiddelsesomraadet kort sagt den Frihed til at erhverve Jord, som ikke udelukker andre fra at blive Jordbesiddere.

Naar det ærede Medlem Hr. Rode er rede til, saaledes som han udtalte i Slutningen af sine Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Fraenkel, at gaa ind i en objektiv Forhandling om alle Sider af det Problem, som er taget op gennem de Lovforslag, som er henvist til Udvalgsbehandling, og nu ogsaa ved det Lovforslag, som her foreligger til Behandling, og ikke paa Forhaand vil betragte visse Sider af Problemet som Tabu, som noget ganske urørligt, medens der skal være fri Adgang til at styrte sig over andre Sider af denne Sag, tror jeg, at vi vil kunne naa et Resultat. Der er jo noget i det ærede Medlem Hr. Rodes Udtalelser ved Behandlingen af Forslaget om uretmæssige Prisaftaler og for øvrigt ogsaa ved Behandlingen af Venstres Forslag om Værn for Erhvervs- og Arbejdsfriheden, som tyder paa, at der begynder at dæmre dog nogen Forstaaelse indenfor det radikale Venstre af, at dette Problem er mangesidigt, og at skal det tages op til Løsning, maa Hensyn ligeligt tages til alle disse Sider.

Jeg vil saa sluttelig gøre nogle faa Bemærkninger til det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen. Han er jo udstyret med et virkelig godt og medfølende Hjerte — det ved vi alle i dette Ting —, og han bekymrer sig og gør sig Uro for mange Ting, bl. a. ogsaa for Liberalismens Fremtid her i Landet. Det ærede Medlem siger til os: Se paa de engelske Liberale, er de ikke under Sammenbrud? Og staaer det ikke lige saadan til i Sverige? Derimod i Norge er der et Venstreparti, som er friskt, og som der er Kræfter i. Det glæder formentlig det ærede Medlem, men det sagde han nu ikke noget om, skønt det havde været et naturligt Modstykke til Sorgen over den ulykkelige Skæbne, som de Liberale i England og Sverige i en nær Fremtid vil komme ud for.

Men tror det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen ikke, at naar det er gaaet i Eng-